

УДК 746.4:658.818:687

[https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-2\(43\)-1390-1400](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-2(43)-1390-1400)

Павленко Віта Віталіївна доктор педагогічних наук доцент, доцент кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки та управління, Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, тел.: (0412) 43-14-17, <https://orcid.org/0000-0001-8528-4054>

Смаїлова Таміла Усеїнівна асистент кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки та управління, Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, тел.: (067) 967-75-61, <https://orcid.org/0009-0007-9800-0963>

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ПОЯВУ НОВИХ ВИДІВ ОДЯГУ

Анотація. У статті розглянуто проблему впливу факторів на появу нових видів одягу. З'ясовано кілька версій виникнення одягу, найбільш відомими з яких є: кліматична, моральна і соціальна.

Прихильники кліматичної версії стверджують, що одяг виник передусім не як засіб для вираження особистості, а як засіб для захисту тіла від зовнішніх дій навколишнього середовища. Моральна – люди стали одягатися, оскільки почали соромитися оголеного тіла. Соціальна – перший одяг, який одягла людина, був покликаний продемонструвати статус власника – виділити вождя, чаклуна, повнолітню дівчину чи людину похилого віку.

З'ясовано, що за всю історію розвитку костюма, яка нараховує тисячоліття, придумано й реалізовано найрізноманітніші види одягу, які характеризуються певним стилем, кроєм, силуетом, конструктивно-декоративними елементами, матеріалом, з якого виготовлено одяг тощо.

Встановлено, що протягом століть на формування асортименту сучасного одягу впливали різні фактори, у тому числі кліматичні умови, історичні події; відомі особистості, національний костюм, виникнення нових матеріалів, поява нових професій, видів спорту тощо. Сучасні модельєри систематично звертаються до елементів історії й культури та знаходять нові рішення, які дозволяють їм створювати унікальні колекції одягу.

Проаналізовано особливості факторів, а саме: військові дії, відомі особистості, трансформацію речей, одяг на основі предметів білизни (lingerie-stil), національний одяг, нові технології та метафоричні трансформації.

Зроблено визначення поняття «мода» – це нетривале поширення певних смаків, що виявляється у зовнішніх формах, побуті, особливо в одязі. Наголошено на тому, що саме креативність дозволяє розвивати нестандартне

мислення, творчо підходити до розв'язання професійних завдань та відповідає сучасним підходом розвитку освіти та формуванню нових уявлень про компетентність майбутнього фахівця.

Ключові слова: мода, фактори впливу (військові дії, відомі особистості, трансформація речей, одяг на основі предметів білизни, національний одяг, нові технології, метафоричні трансформації), модний зразок, модне споживання.

Pavlenko Vita Vitalievna Doctor of Pedagogical Sciences, Docent, Docent of the Department of Professional and Pedagogical, Special Education, Andragogy and Management, Ivan Franko Zhytomyr State University, Zhytomyr, tel.: (0412) 43-14-17, <https://orcid.org/0000-0001-8528-4054>

Smailova Tamila Useinivna assistant of the department of professional and pedagogical, special education, andragogy and management, Ivan Franko Zhytomyr State University, Zhytomyr, tel.: (067) 967-75-61, <https://orcid.org/0009-0007-9800-0963>

FACTORS INFLUENCING THE APPEARANCE OF NEW TYPES OF CLOTHING

Abstract. The article addresses the issue of factors influencing the emergence of new types of clothing. Several versions of the origin of clothing are discussed, with the most well-known being the climatic, moral, and social ones.

It is noted that proponents of the climatic version argue that clothing originated primarily not as a means of self-expression, but as a means of protecting the body from external environmental factors. The moral version suggests that people began wearing clothes because they became ashamed of their naked bodies. The social version posits that the first clothes worn by humans were meant to demonstrate the owner's status – distinguishing leaders, shamans, young women, or the elderly.

It has been determined that throughout the history of costume development, which spans thousands of years, a wide variety of clothing types have been created and implemented, characterized by specific styles, cuts, silhouettes, constructive and decorative elements, materials, and other aspects.

It is established that various factors, including climatic conditions, historical events, influential individuals, national costumes, the emergence of new materials, new professions, and sports, have shaped the assortment of modern clothing over the centuries. Contemporary designers systematically refer to historical and cultural elements, finding new solutions that allow them to create unique clothing collections.

The article analyzes the characteristics of these factors, namely: military actions, famous personalities, the transformation of items, clothing based on lingerie (lingerie style), national dress, new technologies, and metaphorical transformations.

The concept of «fashion» is defined as a temporary spread of specific tastes, manifested in external forms, everyday life, and especially clothing. It is emphasized that creativity allows for the development of unconventional thinking, a creative approach to solving professional tasks, and corresponds to modern educational approaches, fostering new ideas about the competencies of future specialists.

Keywords: fashion, factors of influence (military actions, famous personalities, transformation of things, clothes based on linen items, national clothes, new technologies, metaphorical transformations), fashion pattern, fashion consumption.

Постановка проблеми. Історія одягу з найдавніших часів до наших днів є своєрідним дзеркалом, в якому відбивається вся історія людства. Одягу притаманні дві основні функції: він є *засобом захисту* тіла людини від несприятливих природних умов, а також *предметом прикрашання* людини. Кожна країна, кожен народ в окремі періоди свого розвитку залишали відбиток, свої специфічні риси на одяг. Одяг служить для того, щоб захистити, сховати та облагородити людину.

Сучасні модельєри систематично звертаються до елементів історії й культури та знаходять нові рішення, які дозволяють їм створювати унікальні колекції одягу. Креативність у дизайні полягає в тому, що нові форми в культурі надзвичайно рідкісні. У сучасному світі людина прагне уникнути реальності, переміститися на інші планети, повернутися в минуле або зазирнути в майбутнє. Саме тому історичні епохи породжують різні форми мистецтва та моди.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тенденції моди активно досліджують соціологи з Німеччини, Франції, США та інших країн сучасного світу. Особливу увагу в різний час цьому напрямку дослідження приділяли такі вчені, як Р. Барт, Г. Блумер, Ж. Бодрійяр, П. Бурдьє, Т. Веблен, Г. Зіммель, В. Зомбарт та ін.

Серед українських дослідників, на цій проблематиці сьогодні спеціалізуються: О. Гурова, Н. Камінська, Г. Куц, Ю. Легенький, Т. Ніколаєва, С. Нікуленко, О. Скалацька, Л. Ткаченко та ін.

З філософського погляду питання моди розглядають у працях Ю. Легенький та Л. Ткаченко «Система моди: культурологія, естетика, дизайн» [6], «Філософія моди ХХ століття» [5]. У дослідженнях Н. Камінської та С. Нікуленко «Костюм України від Київської Русі до ХХІ століття» [2] та монографії Т. Ніколаєвої «Український костюм: надія на ренесанс» [7] розглянуто прояви моди в костюмі.

Дослідження факторів впливу на появу нових видів одягу є актуальною та перспективною темою, оскільки дасть можливість проаналізувати та з'ясувати яким чином модна індустрія впливає на свідомість людей.

Мета статті – аналіз факторів впливу на появу нових видів одягу, які займають вагоме місце в суспільстві масового споживання та чинять вплив на свідомість людей.

Виклад основного матеріалу. Є кілька версій виникнення одягу, найбільш відомими з яких є: *кліматична, моральна і соціальна* [1, С. 7]. *Кліматична версія* стверджує, що одяг виник передусім не як засіб для вираження особистості, а як засіб для захисту тіла від зовнішніх дій навколишнього середовища. Холод, дощ, сніг, різка зміна температур, вітер, пил викликали у людини бажання захистити себе. Під впливом цих факторів виник найпростіший одяг у вигляді шкіри, накинutoї на плечі або пов'язаної навколо стегон.

Моральна, говорить, що люди стали одягатися, оскільки почали соромитися оголеного тіла. Саме тому одним з перших видів одягу були пов'язки на стегнах. З подальшим розвитком суспільства розвивався й одяг. Людина навчилася виготовляти найпростіші тканини і шити різний одяг, який згодом став не тільки засобом захисту від кліматичних чинників, а й символом. Одяг вказував на національну і соціальну приналежність людини, її матеріальне становище, вік тощо.

Прихильники третьої версії, *соціальної* стверджують, що перший одяг, який одягла людина, був покликаний продемонструвати статус власника – виділити вождя, чаклуна, повнолітню дівчину чи людину похилого віку. Таким чином люди хотіли змінити свій природний вигляд. Людина завжди мала бажання прикрашати своє тіло, запозичивши у природи всі можливі матеріали: хутро звірів, пір'я птахів, каміння, квіти, листя тощо.

Найдавнішим вважається одяг Давнього Єгипту. Рельєфні зображення і фрески, скульптура давньої цивілізації дають уявлення про естетичний ідеал людської краси, про основні типи і форми одягу тих часів. Скіфи, які жили у VII – XXI ст. до н.е. у Північному Причорномор'ї, виготовляли одяг з вичинених звіриних шкір хутром усередину, а також з повстяних, лляних, конопляних матеріалів. Чоловіки носили короткі каптани, перетягнуті поясом, а також довгі штани зі шкіри або з товстої тканини, прикрашені вишивкою, які заправляли в низькі шкіряні чобітки. На головах скіфи носили шкіряні або повстяні шапки.

Окрім коротких каптанів, чоловіки носили й довгі каптани у вигляді козушків, прикрашені золотими бляшками. Це було обумовлено суворими кліматичними умовами.

Одяг розвивався та змінювався разом із суспільством. Розвивалось виробництво, з'являлись нові матеріали та технології.

З розвитком міжнародних відносин відбувався обмін не лише товарами, а й манерою одягатись. Протягом усієї історії мода завжди залишається у центрі уваги.

У XX ст. технічний прогрес і розвиток швейної промисловості відкрили новий етап в історії одягу. На невеликі прийоми замість фрака стали одягати смокінг – однобортний піджак із шовковими лацканами. З появою автомобілів і мотоциклів з'явився спортивний одяг – короткі куртки, штани, кольорові сорочки, футболки. Зі створенням синтетичних матеріалів увійшли у моду виготовлені з них різноманітні за формою піджаки, куртки, пуловери, штани, сорочки тощо.

За всю історію розвитку костюма, що нараховує тисячоліття, придумано й реалізовано найрізноманітніші види одягу, які характеризуються певним стилем, кроєм, силуетом, конструктивно-декоративними елементами, матеріалом, з якого виготовлено одяг тощо.

Асортимент сучасного одягу налічує понад сто його різновидів, серед яких *блузки* (батник, топ, комбідрес); *штани* (галіфе, капрі, бриджі, лосини, джинси тощо); *жакети* (болеро, кардиган, блейзер); *піджаки* (фрак, сюртук, смокінг тощо).

Протягом століть на формування асортименту сучасного одягу впливали різні фактори, у тому числі *кліматичні умови, історичні події; відомі особистості, національний костюм, виникнення нових матеріалів, поява нових професій, видів спорту* тощо (табл. 1).

Таблиця 1.

Фактори впливу

№ за/п	Назва фактору	Особливості впливу	Види одягу
1	2	3	4
1.	Військові дії	Одяг військових був джерелом нових модних елементів одягу і деталей костюма.	Куртка з баскою, кавалерійські чоботи на підборах, мушкетерські плащі, накладні кишені, акцентовані застібки, матроські коміри, бушлат, кітель; погони, хлястики, пілотки і сумки; лосини, джинси, пальто ольстер
2.	Відомі особистості	Традиція називати одяг на честь законодавця.	Кардиган, френч, жакет спенсер, пальто помпадур, костюм шанель.
3.	Трансформація речей	Нові види одягу виникають завдяки трансформації речей.	Смокінг, спідниця-штани, сукня-пальто, комбідрес.

Продовження табл. 1

1	2	3	4
4.	Одяг на основі предметів білизни (lingerie-stil)	Білизняний стиль, що використовує форми нижньої жіночої білизни.	Бюстье, бюстье-корсаж, боді колготки, шорти, комбідрес, сукня-бюстье, сукня-комбінація.
5.	Національний одяг	Проникнення національних предметів одягу в інші культури і входження у моду.	Кілт, запаска, бубу, джелаба, костюм зуава, кімоно, сарі, саронг, парео, бандана, жакет мао, жакет неру, гаремні штани, каба, анорак.
6.	Нові технології	Спеціальний одяг для нових видів діяльності людини.	Бахили; одяг для пожежників, рятувальників.
7.	Метафоричні трансформації	Різновиди одягу і нові асоціативні назви виникають у результаті метафоричних переосмислень слів і словосполучень.	Краватка-метелик, сукня балон, штани банани, спідниця бочечка, спідниця олівець, сукня мішок, спідниця портфель, штани цигарки, спідниця сонце, рукава ліхтарик та кажан, кишенья кенгуру.

Одним із важливих факторів виникнення нових видів одягу стали **військові дії**. Військовий одяг завжди впливав на зовнішній вигляд повсякденного костюма. Починаючи з хрестових походів, одяг військових був джерелом нових модних елементів одягу і деталей костюма.

Мода (від франц. mode, від лат. modus – міра, правило) – нетривале поширення певних смаків, що виявляється у зовнішніх формах, побуті, особливо в одязі [4, С. 114].

Так, у XIV ст. з'явився чоловічий розстібний одяг – куртка з баскою (пурпуен), яку спочатку одягали під обладунки. У XVII ст. у моду увійшли кавалерійські чоботи на підборах і мушкетерські плащі, які називали нарамником або сю рко.

Під час Першої світової війни з військової форми у жіночий костюм увійшли накладні кишень, акцентовані застібки, матроські коміри, комір стояк авіатор тощо. Наприклад, популярним сучасним різновидом куртки є бушлат – куртка з сукна чорного кольору з двобортною застібкою та з відкладним коміром. Бушлат – це один з видів одягу моряків, який з'явився у 1854 р. як частина спорядження моряків під час Кримської війни. Іншим різновидом куртки, популярним сьогодні, є кітель – частина військового спорядження, куртка морського офіцера з потайною застібкою, з відкладним коміром і лацканами, з поясом, з прорізними кишеньками з клапанами на пілочці.

У 70-х рр. XX ст. у моду увійшов військовий стиль – мілітарі, основними рисами якого є колір хакі, погони, хлястики, пілотики і сумки типу військового планшета.

У 90-х рр. ХХ ст. у моді увійшло плямисте забарвлення одягу та солдатське взуття, що було наслідком загострення ситуації на Близькому Сході.

Виникнення та застосування людиною різних матеріалів для одягу обумовило виникнення багатьох його різновидів. Наприклад, лосини – штани білого кольору зі шкіри лося чи оленя – на початку ХІХ ст. були деталлю модного костюма, а потім збереглися лише як частина парадної військової форми.

Лосини не були придатні для використання у польових умовах як через непрактичність білого кольору, так і через незручності, викликані твердістю висохлої шкіри. Наприкінці 80-х рр. ХХ ст. лосини повернулися у жіночий гардероб як тісно прилеглі до тіла штани, які виготовляють з трикотажу з лайкрою. Застосування цупкої і міцної бавовняної тканини, з якої шили вітрила, для виготовлення штанів стало причиною появи джинсів.

Джинси з'явилися у 1853 р., коли американський фабрикант Леви Страус запатентував і почав продавати такі штани золотошукачам і ковбоєм дикого Заходу.

Пальто ольстер – просторе двобортне пальто з поясом і капюшоном – від назви грубого вовняного сукна, яке виготовляли в місті Ольстер. Ольстер був актуальним як у чоловічій, так і в жіночій моді з 1860-х рр. до кінця ХІХ ст. Така тканина виготовляється і в наш час, і залишається популярною в Ірландії завдяки своїй фактурності і натуральним складникам.

На появу нових різновидів одягу впливали **відомі особистості**, наприклад лорд Кардиган, фельдмаршал Френч, лорд Спенсер, Ч. Макінтош тощо [3, С. 307–235]. Традиція називати одяг на честь законодавця виникла давно. Зокрема, кардиган (довгий жакет із застібкою з круглим або V-подібним вирізом горловини без коміра або з коміром, з великими накладними кишнями) названо на честь лорда Кардигана, що запровадив у моді цей вид одягу під час Кримської війни на початку ХІХ ст.

Жакет спенсер названо на честь лорда Спенсера, який сидячи біля каміна спалив поли камзола і таким чином було утворено новий різновид одягу. Спенсер увійшов у чоловічу і жіночу моду наприкінці ХVІІІ ст. Пізніше цей різновид жакета прилеглого або прямого силуету довжиною до талії з довгими рукавами і застібкою спереду став частиною тільки жіночого костюма. Жінки носили спенсер поверх легкої літньої сукні.

Ім'я маркизи Ж. А. Помпадур (1721–1764 рр.), фаворитки французького короля Людовика ХV, стало назвою багатьох модних нововведень ХVІІІ ст.: зачіска помпадур, пальто помпадур – літнє жіноче пальто з легких візерункових тканин, сукня помпадур тощо.

Відома французька художниця, модельєр Габріель Шанель, яка зробила великий внесок у розвиток елементів класики у жіночому костюмі. Відомі її костюм шанель, пальто шанель і звісно її маленька чорна сукня.

Мода на матроски бере початок у середині XIX століття, коли королева Вікторія та принц Альберт одягли в матроські блузи та клеші своїх хлопчиків, бажаючи підкреслити зв'язок монархії з королівським військово-морським флотом. Елементи морської тематики проникли й у жіночий одяг як окремі елементи, зокрема, комір.

Нові види одягу інколи виникають завдяки *трансформації речей*. Так, наприклад, смокінг перетворився на сукню-смокінг дизайнера Ів Сен-Лорана, чоловіча сорочка трансформувалася у сукню-сорочку або у жакет, якщо її одягають замість жакета поверх топа. Відомі й інші різновиди одягу, які виникли у результаті поєднання кількох видів. Прикладами гібридного одягу можуть бути: спідниця-штани, сукня-пальто, комбідрес тощо.

Відомі приклади виникнення нових видів *одягу на основі предметів білизни*. Так званий білизняний стиль (lingerie-stil), що використовує форми нижньої жіночої білизни початку XX ст. обумовив появу таких видів одягу, як бюстье, бюстье-корсаж, боді-колготки, боді-шорт, комбідрес, сукня-бюстье, сукнякомбінація і т.д.

Одяг білизняного стилю виготовляють зі світлих тканин, оздоблюють вишивкою – гладдю, ришельє, мережками, а також мереживом.

Гардероб людей постійно поповнюється новими видами одягу завдяки запозиченню повсякденним одягом форм і елементів одягу інших асортиментних груп: *військової форми, спортивного одягу, спеціального одягу, національного одягу* інших народів.

Наприклад, фрак з'явився у XVIII ст. в Англії спочатку як одяг для верхової їзди, а до кінця XVIII ст. цей різновид піджака поширився як елемент буржуазної моди, а у XIX ст. фрак перетворився на парадний одяг для відвідування балів.

Одним з найбільш продуктивних джерел виникнення нових видів одягу є костюми минулих епох – *національний*. Час від часу національні предмети одягу проникають в інші культури і входять у моду. Так, наприклад, кілт – картата спідниця на запах спереду і складками ззаду та з боків, яка є елементом чоловічого шотландського національного костюма, і запаска – традиційний український жіночий святковий одяг – стали прообразом спідниці на запах [3, С. 15].

Сучасні модельєри інколи звертаються до національного костюма того чи іншого народу у пошуках нових ідей. Національний костюм завжди йде поруч з сучасним, адже кожна людина має своє коріння. Прийоми і способи, використані у народному костюмі, тканина, вишивка, візерунчасте тканина можуть бути джерелом пошуку ідей при створенні сучасного костюма. Найбільшу увагу у наш час приділяють формі народного костюма, його крою. Наприклад, прямо кроєні форми модного одягу 70-х років XX ст. повторюють крій народного одягу. Такі види одягу, як бубу, джелаба, костюм зуава, кімоно,

сарі, саронг, парео, бандана, жакет мао, жакет неру, гаремні штани, каба та інші, з'явилися в нашій мові завдяки впливу лінгвокультур різних країн світу.

Національні предмети одягу проникають в інші культури і входять у моду, при цьому запозичаються їхні назви, а самі різновиди одягу можуть здобувати нові значення. Наприклад, анорак, який є різновидом верхнього одягу арктичних народів (ескімосів Аляски) – це сучасна вітрозахисна куртка з капюшоном, яку одягають через голову. Тобто запозичено принцип не розстібного одягу, який захищає від негоди, але згодом анорак почали називати також трикотажну куртку з капюшоном, застібною-блискавкою і кишенею кенгуру.

Під впливом форм *робочого, спортивного, театрального* костюмів виникли нові предмети повсякденного одягу. Це частково відбилося в їхніх назвах: туфлі балетки, бейсболка, штани гольф, рейтузи, велосипедки, водолазка, гольфи, трико, майкабокс, олімпійка, сорочка поло тощо.

Завдяки *спеціальному одягу* (військовому, мисливському, рибальському та ін.) з'явилися нові різновиди повсякденного неспеціального одягу: галіфе, жакет-бушлат, жакет-шинель, камуфляж, костюм сафарі, куртка-штормівка, матроска, пальто-шинель, френч та ін. Так, наприклад, сукня сафарі – це сукня, що нагадує за кроєм сукню-сорочку, із планкою, накладними кишенями, погонами, поясом, металевими гудзиками з пришитими на пілочки петлями для патронів, названо сафарі на честь мисливської експедиції в Африці.

У ХХ ст. асортимент *повсякденного одягу* розширився внаслідок спортивного трикотажу. Наприклад, джемпер спочатку був винятково спортивним одягом, тому що у перекладі з англійської джемпер означає стрибун, але з 20-х рр. ХХ ст. джемпер стали носити і як одяг для відпочинку, подорожей та ін.

Светр першими почали носити рибалки, моряки, а пізніше, у 80-х рр. ХІХ ст., цей вид одягу стали використовувати спортсмени. Светр як теплий і зручний одяг для занять спортом широко розповсюдився в Європі (при цьому було засвоєно не тільки форму одягу, а й його назву). Нині джемпер і светр використовують не тільки як одяг для спорту і відпочинку, а й у повсякденному житті.

З розвитком технічного прогресу та з появою *нових технологій* з'явилися нові види діяльності людини, які потребують спеціального одягу.

Це одяг для фахівців, які працюють з *нанотехнологіями*, одяг для *фармацевтів, медичних працівників* та людей інших професій. Спеціальний одяг постійно удосконалюється, пропонуються нові технічні рішення одягу для *пожежників, працівників атомних станцій, рятувальників* тощо.

Іноді спостерігається розширення значення спеціального чи виробничого одягу у побутовому житті. Наприклад, *бахилами* називають спеціальні захисні панчохи, які застосовують у медичній практиці, а також м'які шкіряні чи гумові чоботи з довгими халявами до стегон для рибалок і мисливців.

Спортивний одяг також удосконалюється, трансформується і часто стає частиною повсякденного гардероба людини. Відомі компанії Nike, Reebok, New Balance, Under Armour, Adidas, Puma, Fila розробляють нові види одягу різної конструктивної будови з нових матеріалів.

Іноді нові різновиди одягу і нові асоціативні назви виникають у результаті **метафоричних переосмислень** слів і словосполучень.

Наприклад, метафоричною мотивацією утворено такі назви одягу: *краватка-метелик, сукня балон, штани банани, спідниця бочечка, спідниця олівець, сукня мішок, спідниця портфель, штани цигарки, спідниця сонце, рукава ліхтарик та кажан, кишеня кенгуру* тощо.

Об'єктом метафоричної трансформації частіше за все є об'ємна форма і силует одягу. Іноді нові назви різновидів одягу утворюються шляхом асоціативної трансформації назв вікових, соціальних, етнічних чи професійних груп людей, наприклад, сукня вамп від назви фатальної жінки вамп, штани корсари від назви піратів – корсарів, куртка пілота, сукня принцес, ковбойська сорочка, ковбойська куртка, матроський комір тощо.

Саме креативність дозволяє розвивати нестандартне мислення, творчо підходити до розв'язання професійних завдань. Це відповідає сучасним підходам розвитку сфер життєдіяльності особистості та формуванню нових уявлень про компетентність майбутнього фахівця [8, С. 75].

Висновки. Таким чином, фактори є дієвим впливом на появу нових видів одягу, які займають вагоме місце в суспільстві масового споживання та чинять вплив на свідомість людей.

Г. Зіммель стверджує, що мода, «задовольняє потребу особистості в несхожості, тенденцію до диференціації, до зміни, до виділення з загальної маси. Це вдається їй, з одного боку, завдяки зміні змістів, які надають моді сьогоденного дня індивідуальний відбиток, що відрізняє її від моди вчорашнього і завтрашнього дня» [9].

Перспективи подальших наукових розробок передбачають розширення аналізу моди як певного соціального феномену, що впливає на функціонування всіх сфер життєдіяльності особистості, та потребує, насамперед ґрунтовних теоретичних інтерпретацій.

Література:

1. Григорова Л.С. Методичні вказівки з дисципліни «Технологія виготовлення одягу» (друге видання) для студентів художньо-графічного факультету денної та заочної форм навчання галузі знань 02 Культура і мистецтво спеціальності 022 Дизайн напряму підготовки «Дизайн одягу» освітнього рівня бакалавр. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2017. 48 с.

2. Камінська Н., Нікуленко С. Костюм в Україні від епохи Київської Русі до XXI століття. Харків: Золоті сторінки, 2004. 208 с.

3. Колосніченко М.В., Процик К.Л. Мода і одяг. Основи проектування та виробництва одягу: навчальний посібник. Київ: КНУТД, 2011. 238 с.

4. Лазур К.Р., Олійник Т.М. Швейне виробництво та матеріалознавство: словник. Львів: Новий Світ – 2000, 2012. 246 с.

5. Легенький Ю. Г. Філософія моди ХХ століття. Київ: КНУКиИ, 2003. 300 с.

6. Легенький Ю.Г., Ткаченко Л.П. Система моди: культурологія, естетика, дизайн. Київ: ГАЛПУ, 1998. 223 с.

7. Ніколаєва Т.О. Український костюм: надія на ренесанс. Київ: Дніпро, 2005. 320 с.

8. Павленко В. В. Поняття «креативність» у контексті формування професійної компетентності майбутніх фахівців. Інновації в науці: сучасний вимір : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. молодих дослідників, 4 квіт. 2024 р. Суми : Цьома С. П., 2024. С. 73–76.

9. Скалацька О. Дуалізм моди в контексті філософських побудов Г. Зіммеля. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філософія», 2014. Вип.15. Р. 47–51.

References:

1. Hryhorova, L.S. (2017) *Metodychni vkazivky z dystsypliny «Tekhnolohiia vyhotovlennia odiahu»* [Methodical instructions for the discipline «Technology of clothing manufacturing»] (druhe vydannia) dlia studentiv khudozhno-hrafichnoho fakultetu dennoi ta zaochnoi form navchannia haluzi znan 02 Kultura i mystetstvo spetsialnosti 022 Dyzain napriamu pidhotovky «Dyzain odiahu» osvitnoho rivnia bakalavr. Kharkiv: KhNPU imeni H.S. Skovorody. 48 s. [in Ukrainian].

2. Kaminska, N., Nikulenko, S. (2004) *Kostium v Ukraini vid epokhy Kyivskoi Rusi do XXI stolittia* [Costume in Ukraine from the Age of Kievan Rus to the XXI century]. Kharkiv: Zoloti storinky. 208 s. [in Ukrainian].

3. Kolosnichenko, M.V., Protsyk, K.L. (2011) *Moda i odiah. Osnovy proektuvannia ta vyrobnytstva odiahu* [Fashion and clothing. Fundamentals of designing and manufacturing clothing]: navchalnyi posibnyk. Kyiv: KNUVD. 238 s. [in Ukrainian].

4. Lazur, K.R., Oliinyk, T.M. (2012) *Shveine vyrobnytstvo ta materialoznavstvo: slovnyk* [Sewing and material science]. Lviv: Novyi Svit – 2000. 246 s. [in Ukrainian].

5. Lehenkyi, Yu. H. (2003) *Filosofiiia mody XX stolittia* [Filosofiiia mody XX stolittia]. Kyiv: KNUKyY. 300 s. [in Ukrainian].

6. Lehenkyi, Yu.H., Tkachenko, L.P. (1998) *Systema mody: kulturolohiia, estetyka, dyzain* [Fashion system: cultural studies, aesthetics, design]. Kyiv: HALPU. 223 s. [in Ukrainian].

7. Nikolaieva, T.O. (2005) *Ukrainskyi kostium: nadiia na renesans* [Ukrainian costume: hope for a renaissance]. Kyiv: Dnipro. 320 s. [in Ukrainian].

8. Pavlenko, V. V. (2024) *Poniattia «kreatyvnist» u konteksti formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv* [The Concept of ‘Creativity’ in the Context of Forming the Professional Competence of Future Specialists]. *Innovatsii v nautsi: suchasnyi vymir: materialy Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf. molodykh doslidnykiv*, 4 kvit. 2024 r. Sumy: Tsoma S. P. S. 73–76. [in Ukrainian].

9. Skalatska, O. (2014) *Dualizm mody v konteksti filosofskykh pobudov H. Zimmelia* [Dualism of fashion in the context of philosophical constructs of Georg Simmel]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriiia «Filosofiiia». Vyp.15. P. 47–51.* [in Ukrainian].